

NIEUW IN NEDERLAND

Samengesteld door Gerard D. Majoor

De Chinese schijfhoren *Gyraulus chinensis* (Dunker, 1848) in Nederland

C.M. (Tello) Neckheim

Gyraulus chinensis (Dunker, 1848) in the Netherlands

Summary. *Gyraulus chinensis* (Dunker, 1848) is a small freshwater snail belonging to the family Planorbidae. It originates from South-East Asia (Meier-Brook, 1983); the species was described after it had been found in Hong Kong. It was encountered a few times in the Netherlands; here we focus on the record from 2012 in “the lake of Luna” in Heerhugowaard, province of North-Holland.

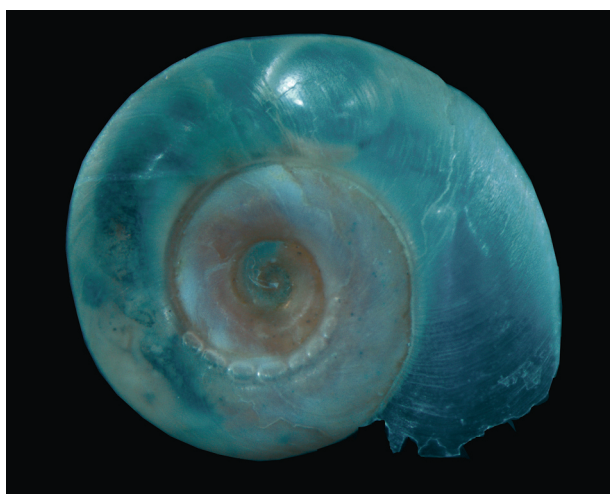

Fig. 1. Chinese schijfhoren *Gyraulus chinensis* uit “het meer van Luna”, Heerhugowaard. Foto: Casper Zuyderduyn.

Beschrijving van de soort

De Chinese schijfhoren *Gyraulus chinensis* is een klein posthoornsakke (Gastropoda: Planorbidae) dat enkele keren in Nederland is gevonden. Het zoetwaterslakke heeft zijn origine in de rijstvelden van zuidoost Azië (Meier-Brook, 1983). De soort is beschreven naar exemplaren uit Hong Kong.

Volgens Gittenberger *et al.* (1998) is het huisje ca. 7 mm breed, maar Glöer (2002) spreekt van 3,5-4 mm breed en 1,2-1,3 mm hoog. Het verse huisje is doorschijnend en lichtbruin gekleurd. De windingen worden langzamer breder dan bij de Witte schijfhoren *Gyraulus albus*. De sculptuur bestaat uit onopvallende spiraallijnen, doorkruist door fijne groeilijnen; maar het huisje maakt een gladde indruk. De laatste winding kan soms iets afbuigen van de schelp. Bij het levende slakke schijnen de mantelvlekken en organen door het huisje heen. De nier zou kunnen worden gezien als een donker streepje. Het dier heeft donkere pigmentvlekjes op de tentakels. Een foto van een levend dier is te zien in Falkner (1990) en afbeeldingen van de huisjes in Glöer (2002).

Vindplaatsen in Nederland

Gittenberger *et al.* (1998) melden dat deze soort twee keer in Nederland is gevonden: een keer in Friesland in 1977 door J. de Gunst en een keer in een warme kas in Haarlem door R.A. Bank. Een derde vindplaats is een plas bij Heerhugowaard (Noord-Holland). Op deze plaats was eerder de Flori-

ade, een plantententoonstelling. Casper Zuyderduyn vond daar in 2012 een aantal levende schijfhorens in “het meer van Luna” en plaatste deze waarneming op www.waarneming.nl als een mogelijke *Gyraulus parvus*, een soort uit Noord-Amerika. Deze waarneming werd voor de validatie door de auteur, ondanks de bleke kleur van het huisje, beoordeeld als *Gyraulus chinensis*. De vinder heeft naar aanleiding van mijn twijfels over de determinatie nieuwe foto's gemaakt en deze worden bij dit artikel afgedrukt (fig. 1).

Met deze vondst kunnen we wel aannemen dat het een nieuwe soort voor Nederland betreft. De verwachting is dat dit posthoornsakke prima tegen koud water kan en niet gebonden is aan rijstvelden om te overleven. De kans is volgens mij groot dat dit kleine posthoornsakke binnenkort op meer plekken zal worden gevonden, in sloten en plassen of in plantencentra met aquaria.

Geraadpleegde bronnen:

- FALKNER, G., 1990. Binnenmollusken. In: R. Fechter & G. Falkner, 1990. Weichtiere, Europäische Meeres- und Binnenmollusken. – Steinbachs Naturführer, Mosaik Verlag, München.
- GITTENBERGER, E., A.W. JANSSEN, W.J. KUIJPER, J.G.J. KUIPER, T. MEIJER, G. VAN DER VELDE & J.N. DE VRIES, 1998. De Nederlandse zoetwatermollusken. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. – Nederlandse Fauna 2. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- GLÖER, P., 2002. Die Tierwelt Deutschlands, 73. Teil. Mollusca I, Süßwassergastropoden. Nord- und Mitteleuropas. Bestimmungsschlüssel, Lebensweise, Verbreitung. – ConchBooks, Hackenheim.
- MEIER-BROOK, C., 1983. Taxonomic studies on *Gyraulus* (Gastropoda: Planorbidae). – Malacologia 24: 1-113.

Adres van de auteur:
cmneckheim@kpnmail.nl